

FELSEFE ARŞIVI

CİLT: I / SAYI: 15-17

AKADEMİK BÜLTEN

TARİH: 8 MART 2024

Hazırlayan: İlker ÜNSAL

15. YÜZYIL - 17. YÜZYIL FELSEFESİNE ÖNCEKİ FELSEFİ DÖNEMLERİN ETKİSİ

15. - 17. YÜZYILI HAZIRLAYAN BÜYÜK KIRILMA (SKOLASTİĞİN ÇÖKÜŞÜ)

Orta Çağ kilisesi, çevirilerle yeniden keşfedilen Aristoteles felsefesini kendi değişmez dini dogmalarına uydurmaya çalıştı. Ancak felsefi problemlerle gerçekten yüzleşmek yerine, basmakalıp cevaplara sığındılar.

İplerin Kopuşu (14. Yüzyıl)

Sanatın, bilimin ve yeni hayatın coşkusu kilisenin dar duvarlarına sığmamaya başladı. "Felsefe, teolojinin (ilahiyatın) kölesi olmak zorunda mı?" tartışmaları alevlendi ve felsefe ile dinin yolları ayrılmaya başladı.

YENİ ÇAĞ'IN KAPISINI ARALAYAN ÜÇ BÜYÜK İSYANKAR

Ockhamlı William ("Çifte Hakikat" Öğretisi)

- Akıl ve iman dünyalarını kesin bir çizgiyle ayırdı.*
- Ona göre insan zihni ancak "deney alanını" bilebilir. Ruhun varlığı gibi konular akılla, mantıkla veya felsefeyle kanıtlanamaz; bunlar sadece iman yoluyla bilinir.*
- Bu cesur hamlesiyle felsefeyi dinden bağımsızlaştıran Rönesans'ın ve Reform'un tohumlarını attı.*

Roger Bacon (Deneyin ve Bilimin Öncüsü)

- Tam bir bilim sevdalısı! Skolastik düşünceyi sertçe eleştirdi.*
- "Kesin bilgiye ancak deneyle ulaşılır, deney dışındaki her şey kuru bir tahmindir!" diyerek modern bilimin manifestosunu yazdı.*
- Doğa bilimlerini anlamak için matematiği tartışılmaz bir merkeze koydu.*

Duns Scotus (Aklın Sınırları)

- Akıl ile inanç arasındaki devasa uçurumu kabullendi.*
- Ruhun ölümsüzlüğüne inansa da, teologların bunu akılla kanıtlamak için sunduğu "delillerin" aslında hiçbir şeyi kanıtlamadığını açıkça söyledi.*
- İnanca dayalı bilgileri eleştirerek İngiliz deneyciliğinin önünü açtı.*